

Pelle Håkansson
FoU avdelningen

E-post: pelle.hakansson@regionjh.se

Utbildningsdepartementet

u.remissvar@regeringskansliet.se

Svar på betänkande Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammet (SOU 2024:9)

U2024/00226

Region Jämtland Härjedalen har fått möjlighet att yttra sig avseende betänkande Utvecklat samarbete för verksamhetsförlagd utbildning – långsiktiga åtgärder för sjuksköterskeprogrammet (SOU 2024:9).

Region Jämtland Härjedalens sammanfattande ställningstaganden

Region Jämtland Härjedalen välkomnar utredningen och delar utredningens analys om hur dagens system skapar hinder för utveckling och utökning av VFU. Vi delar utredningens slutsats om att författningsändringar inte nödvändigtvis är den effektivaste och mest lättframkomliga vägen för att lösa VFU-frågan - utan vi förespråkar, som utredning föreslår, ett VULF-avtal.

Det framkommer i utredningen att de föreslagna åtgärderna inte fullt ut kommer lösa platsbristen gällande VFU. Region Jämtland Härjedalen vill understryka att de föreslagna åtgärderna förmodligen inte kommer generera tillräckligt med VFU-platser för att täcka behovet. För ytterligare öka regionernas kapacitet att erbjuda VFU-platser behöver regionernas förutsättningar att bemanna verksamheten med fast anställda medarbetare förbättras. Verksamheter som helt eller delvis bemannas av hysjsjuksköterskor underminerar utbildningsmiljön och försvårar fortlöpande utveckling av den akademiska miljön. Parallellt genomgår hälso- och sjukvården en transformation från den slutna hälso- och sjukvårdens "vårdplatssystem" till ett primärvårdsdrivet "nära vård-system". För att skapa en VFU som följer vårdens utveckling krävs snabba och agila förändringar i utbildningsanordnarnas målbeskrivningar. Detta kommer inte bara medföra en sjuksköterskeutbildning som bättre förbereder studenterna på det kommande arbetslivet, det kommer även öppna för VFU-placeringar utanför sjukhusets avdelningar. Hälso- och sjukvården huvudmän kommer tillsammans med kommunerna kunna erbjuda fler VFU-platser som dessutom ger studenterna en bättre insyn och kunskap i den vården som vi idag i allt större utsträckning bedriver med omställningen till Nära vård.

Region Jämtland Härjedalen hyser oro över det administrativa arbetet som införande av VULF kommer att medföra. Vi ser uppenbara risker med att det blir kostnadsdrivande för

hälso- och sjukvården, och att det kommer att kräva stora insatser från klinisk personal. Det senare motverkar de tänkta positiva effekterna av ett VULF-avtal.

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker samtliga åtgärder utredningen föreslår med följande kommentarer:

Särskilda synpunkter; 6.1–6.7, Ett avtal om vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning bör ingås.

Utredningen föreslår att staten ska ingå ett nationellt avtal om vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning (VULF). Vidare föreslås det att det nationella VULF-avtalet kompletteras med regionala VULF-avtal, som lärosäten med medicinska fakulteter ansvarar för. De regionala avtalen ska ingås med berörda lärosäten och sjukvårdshuvudmän i aktuellt geografiskt område, och utgår ifrån sjukvårdsregionernas och vårdkompetensrådets geografiska uppdelning.

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker förslaget om att ett avtal om vårdvetenskaplig utbildning, lärande och forskning ska införas. Region Jämtland Härjedalen ser dock risker med att föreslagna avtal kommer medföra en betydande administrativ arbetsbörda för berörda parter. Dagens ALF-avtal är en framgång. Det ska dock understryckas att ALF-avtalet kommer med en stor administrativ överbyggnad med bland annat uppföljning, utvärdering, avtalstecknande och fördelning av ALF-medel. Det nu föreslagna VULF-avtal riskerar att komma med en än större administrativ ryggsäck, då VULF-avtal berör fler parter och flera utbildningsanordnare involveras.

Region Jämtland Härjedalen ser positivt på att lärosäten med medicinska fakulteter blir ansvariga för upprättande av regionala VULF-avtal. Detta då dessa lärosäten har erfarenhet av ALF-avtal och har fungerande, om än administrativt tunga, rutiner för hantering av de frågor och uppgifter som följer med ALF-avtalet. Region Jämtland Härjedalen ser dock en risk i att de mindre lärosätenas autonomi minskar och att de kan komma att hamna i en beroendeställning till de stora universiteten. VULF-avtalet riskerar därmed att förstärka skilnaden mellan lärosäten med medicinsk fakultet och lärosäten utan. En vidare effekt kan vara sämre förutsättningarna för de hälso- och sjukvårdshuvudmän som idag främst samarbetar med mindre universitet att vidmakthålla och utveckla en vital akademisk miljö.

7.1-7.9 Ett nationellt It-stöd för verksamhetsförlagd utbildning bör utvecklas

Utredningen föreslår att regeringen ska ge Universitets- och högskolerådet i uppdrag att utveckla ett nationellt It-stöd för planering och samordning av VFU-platser. Lärosätena föreslås att stå för drift av verktyget och att det ska erbjudas kostnadsfritt till hälso- och sjukvården. Vidare ska det vara frivilligt för lärosätena att ansluta sig till systemet för att samordna VFU-platser.

Region Jämtland Härjedalen tillstyrker förslaget om ett nationellt It-stöd. Vidare delar Region Jämtland Härjedalen utredningens slutsats om att lärosätena bör ansvara för drift och underhåll av It-stödet, när det är implementerat. Vi ställer oss däremot tveksamma till att det ska vara frivilligt att använda It-stödet. Vi anser att det måste föreligga ett skallkrav

på att använda verktyget för de utbildningsanordnare och hälso- och sjukvårdshuvudmän som ingår i nationella och regionala VULF-avtal.

REGIONSTYRELSEN

Bengt Bergqvist (S)
Regionstyrelsens ordförande

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Yttrande fastställt av regionstyrelsen 2024-05-28--29 § 101